

**Česká školní inspekce
Jihomoravský inspektorát
Křížová 22, 603 00 Brno**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIB-2140/23-B
Sp. zn. ČŠIB-S-406/23-B

Název	Dětský domov Boskovice, příspěvková organizace
Sídlo	Štefanikova 2344/2b, 680 01 Boskovice
E-mail	ddboskovice@seznam.cz
IČO	62 077 465
Identifikátor	600 024 857
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Bc. Radka Mikulová
Zřizovatel	Jihomoravský kraj
Místo inspekční činnosti	Štefanikova 2344/2b, Boskovice
Inspekční činnost na místě	9. 10. 2023 – 11. 10. 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného školským zařízením podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících a prováděcích právních předpisů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu pro dětský domov podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona, ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Dětský domov Boskovice, příspěvková organizace (dále „domov, zařízení“), s nejvyšším povoleným počtem 40 dětí, vykonává činnost dětského domova a školní jídelny. Zařízení mělo v aktuálním kalendářním roce zřizovatelem stanoven nižší počet dětí v jedné rodinné skupině o čtyři z důvodu specifických potřeb dětí zde zařazených. V době inspekční činnosti bylo v pěti rodinných skupinách umístěno 32 dětí ve věku 4 až 18 let, kterým byla soudem nařízena ústavní výchova a jedna zletilá nezaopatřená osoba byla v péči zařízení na základě dohody o setrvání v dětském domově do ukončení přípravy na budoucí povolání. Dvě děti byly předškolního věku, 25 jich navštěvovalo základní školu a plnilo povinnou školní docházku a pět dětí se vzdělávalo na středních odborných učilištích.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka zařízení (dále „ředitelka“) je na vedoucí pracovním místě druhým rokem. Ve své koncepci vychází ze svých dlouholetých zkušeností s ústavní výchovou na pozici vychovatelky a následně také zástupkyně ředitelky. Své priority vidí zejména v oblasti kvality výchovně vzdělávacího procesu a přípravě dětí na samostatný život mimo zařízení. Část řídicích kompetencí efektivně delegovala na svého zástupce a sociální pracovníci. Vizi postupnými kroky naplňuje. Dosud však nerealizovala evaluaci svých koncepčních záměrů, což se projevilo v některých nedostacích v řízení a kontrole domova. Roční plán práce je vhodně propojen s plány jednotlivých rodinných skupin, avšak v menší míře se školním vzdělávacím programem a týdenními programy. Ty nezahrnovaly potřebné klíčové kompetence, jen okrajově obsahovaly individuální cíle z programů rozvoje osobnosti dětí (dále „program rozvoje“) a jejich výchovný dopad tím byl omezen.

Důležitým předpokladem pro efektivní fungování celého zařízení je konání pravidelných porad, pedagogických rad, které zajišťují včasnou informovanost všech zaměstnanců. Aktuální informace o dětech si pedagogové předávají zejména během osobních schůzek v rámci jednotlivých rodinných skupin. Informace o provozu domova i o dětech jsou zaznamenávány, avšak systém těchto písemných zápisů není dostatečně účelný zejména v oblasti hodnocení dětí. To vychovatelé realizují pravidelně, pečlivě, avšak jednotlivé záznamy na sebe navazují jen částečně a dosud není využívám elektronický informační systém, který by veškeré informace propojil a zpřehlednil. Tyto skutečnosti kvalitu záznamů a funkčnost realizovaných opatření snižují.

Ředitelka pravidelně provádí kontrolní a hospitační činnost. Usiluje o naplnění relevantních potřeb svých zaměstnanců prostřednictvím pravidelných rozhovorů. Tato forma dosud nemá charakter cílené podpory, zpětné vazby a prokazatelné participace pedagogů na tomto procesu. Závěry z hospitační činnosti neobsahují konkrétní doporučení ke zlepšení výchovně vzdělávacího procesu, mají spíše motivační charakter a ani další vzdělávání není v potřebné míře orientováno na oblasti podpory pro děti s potřebou psychiatrické a psychologické péče, kterých v zařízení přibývá. Dosud také nebyla pro zaměstnance realizována supervize, jako součást profesního rozvoje, která byla, doporučena již během předchozí inspekční činnosti. Začínajícím vychovatelům je prostřednictvím uvádějího kolegy poskytována metodická podpora. Ředitelka proces uvádění sleduje, individuálně vyhodnocuje a přijímá potřebná opatření např. v podobě pohovoru nebo vhodně zvoleného vzdělávání. V zařízení došlo v letošním školním roce k personální obměně a do týmu vychovatelů mj. přibyli i dva muži ke dvěma stávajícím. Děti tak mají dostatečnou možnost identifikovat se s oběma vzorci chování, což podporuje budování jejich zdravého sebepojetí. Pro účinnou denní podporu, usměrňování chování nebo reflexi duševních stavů dětí však

nebyla zajištěna pozice psychologa a etopeda přímo v zařízení a to ani formou externí spolupráce.

Materiální podmínky domova jsou poměrně stabilní, dostatečné pro realizaci cílů školního vzdělávacího programu a dle potřeby dochází k jejich průběžným obměnám. Vybavení některých bytových jednotek společných prostor ale dětem nevytváří dostatečně podnětné zázemí pro podporu jejich estetického a citového rozvoje. Děti neměly vymezenou osobní zónu vybavenou svými věcmi, hračkami, fotografiemi. Nebyly v potřebné míře vedeny k tomu, aby si své pokoje samy vyzdobily. Některé pokoje byly strohé a málo útulné. V areálu zahrady stále chyběly herní a relaxační zóny, které by děti motivovaly k tomu, aby zde trávily volný čas, setkávaly se s ostatními a budovaly vzájemné vztahy.

Celodenní stravování zajišťuje jídelna v domově. Obědy mají děti možnost konzumovat i ve svých kmenových školách, aby upevňovaly kamarádské vztahy se svými spolužáky. V rámci budování potřebných dovedností k osamostatňování si děti o víkendech vaří s vychovateli ve svých rodinných skupinách. Nákupy na společné vaření realizovány nejsou. Finanční gramotnost tak není tímto způsobem rozvíjena a děti mají jen malé povědomí o reálných cenách potravin.

Bezpečnosti dětí je všemi zaměstnanci věnována pozornost. S veškerými pravidly jsou děti seznamovány a vychovatelé dbají na jejich dodržování, včetně návštěv a osob, které do domova přicházejí. Vzniklé úrazy jsou spíše ojedinělé a zpravidla následkem sportovních aktivit.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Ve všech rodinných skupinách byly sledované aktivity zaměřené na získávání a budování potřebných dovedností a kompetencí přiměřených jejich věku a schopnostem. V dopoledních hodinách se vychovatelé věnovali dětem, které nebyly ve škole. Činnosti byly individualizované, pestré, cíleně zaměřené na jejich aktuální potřeby a vhodně zohledněn zdravotní stav. V odpoledních hodinách byly školními inspektory sledovány různorodé aktivity, které odpovídaly individuálním cílům přítomných dětí. Do činností se děti zapojovaly podle svých zájmů a s různou mírou motivace. Velkou pozornost zařízení věnovalo přípravě na vyučování. Děti byly důsledně vedeny k plnění školních povinností, tyto činnosti byly zahrnuty v každodenních plánech a děti si těchto povinností byly vědomy. Většina z nich k jejich plnění přistupovala poměrně aktivně, vychovatelé zejména těm mladším poskytovali potřebnou pomoc a podporu. Starší děti byly v této oblasti vedeny k více k samostatnosti.

Děti se průběžně zapojovaly do chodu zařízení, byly vychovateli motivovány a přiměřeně pobízeny k součinnosti a přiměřeně svému věku vykonávaly své povinnosti spojené s chodem domácnosti. Podílely se na společné přípravě svačín, úklidu svých i společných prostor a měly také možnost trávit libovolně svůj volný čas, včetně samostatných vycházek. Byly tak účelně a přirozeně směřovány k zodpovědnosti za své denní povinnosti a organizaci osobního volna. Formování vzájemných sourozeneckých vztahů bylo podpořeno společným ubytováním v rodinných skupinách. Děti v rámci rozhovorů se školními inspektory potvrdily, že s většinou vychovatelů mají dobré vztahy, mohou se jim svěřit se svými problémy a schránku důvěry téměř nevyužívají. V ojedinělých případech však zmínily nižší míru důvěry v některé vychovatele a tím následně snížení citové vztahové vazby k těmto pedagogickým pracovníkům.

V odpoledních hodinách také část dětí navštěvovala rozmanité zájmové kroužky mimo zařízení. Vychovatelé je tam společně s ostatními dětmi doprovázeli nebo je vyzvedávali. Při cestě k zábavným aktivitám využívali také okolí domova a blízká hřiště, kde přirozeně navazovaly vztahy s vrstevníky.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Po přijetí dětí do domova je jim věnována zvýšená pozornost a individuální péče. Adaptační doba byla volena realisticky s respektem k individuálním důvodům pro umístění. Byly jim ze strany vychovatelů poskytnuty potřebné informace k pobytu a byl vypracován program rozvoje, na jehož sestavování se také samy podílely a pravidelně spolu s vychovateli vyhodnocovaly. Srozumitelné a funkční formulování osobních cílů samotným dítětem ve spolupráci s pedagogickým pracovníkem a stanovení konkrétních postupů jak cílů dosáhnout mělo žádoucí výchovný dopad. Analýzou uložených opatření ve výchově v uplynulém období bylo zjištěno, že převažovala kladná opatření, většinou za studijní výsledky či aktivní plnění školních povinností. Menší pozornost byla věnována pozitivním projevům chování v běžných životních situacích. Tyto kladné jevy nebo jiné úspěchy či talent dětí však nebyly dále využity v rámci plánování a realizace výchovné práce s jednotlivci nebo skupinou. Zápisy z porad dokládaly, že se vychovatelé více zabývali nedostatky v chování dětí, což v následné pedagogické práci nevytvářelo potřebnou pozitivní motivaci vedoucí k budování žádoucího sebevědomí dětí.

Plány týdenních činností jednotlivých rodinných skupin zahrnovaly především režimová opatření a přípravu do školy. Určitým nedostatkem byl jejich reálný význam pro děti. Jen okrajově v nich byly zahrnuty denní a víkendové zájmové aktivity. Plány tak měly spíše formální podobu a jako výchovný nástroj využívány nebyly. Děti se na jejich tvorbě podílely jen okrajově a nebyly v dostatečné míře vedeny k osobnímu plánování jako dovednosti potřebné do běžného života mimo domov.

Zařízení má přehled o specifických potřebách umístěných dětí, kterým dle potřeby zprostředkovává konzultace a léčbu u vhodných specialistů. Pro děti s výraznou potřebou individuálního přístupu zařízení realizovalo účelné opatření. Organizačně upravilo fungování jedné rodinné skupiny, kde byl snížen počet dětí, aby tak mohly být adekvátně naplňovány jejich individuální potřeby. Děti měly každé svůj pokoj, což zajišťovalo jejich osobní prostor, možnost odpočinku i předcházení opakovaným konfliktům s ostatními dětmi. Přístup vychovatelů zejména v této rodinné skupině dětem zajišťoval bezpečné a předvídatelné výchovné prostředí s jasnými pravidly. Celkově mělo toto opatření příznivý dopad na jednotlivce i atmosféru ostatních rodinných skupin.

Spolupráce zařízení se základními i mateřskými školami byla účelná. Vychovatelé včetně ředitelky byli v pravidelném kontaktu s učiteli škol. Dětem bylo v domově poskytováno profesní poradenství s cílenou motivací k dokončení základního vzdělání a studiu střední školy se zaměřením odpovídajícím jejich reálným a praktickým možnostem. Dotazované děti měly při rozhovorech se školními inspektory přehled o svém studiu a dobře se orientovaly v tématech zaměřených na jejich budoucí profesní orientaci.

Funkční minimální preventivní program domova vycházel z reálných potřeb všech aktérů vzdělávání. Díky účelnému propojení preventivních aktivit, environmentální výchovy, podpory rodinných vazeb a dalších tematických činností se jej dařilo efektivně naplňovat. Bylo realizováno množství pestrých volnočasových aktivit, besed, sportovních a kulturních programů, rekreačních pobytů, včetně účasti na akcích města. Veškeré tyto aktivity

přispívaly k budování zdravého životního stylu a efektivního trávení volného času. Každé dítě mělo možnost navštěvovat také různé zájmové činnosti. Zájem měly spíše děti mladší, s přechodem na druhý stupeň základní školy jejich motivace postupně klesala. Velmi dobrou a dlouhodobou spolupráci realizuje domov s dobrovolníkem, který je iniciátorem různých akcí a pobytů (vodácký, cyklovýlety, lyžařský). Děti tyto aktivity velice chválí. Pozitivním prvkem v domově je také vedení dětské samosprávy, což přispívá k budování povědomí dětí o svobodě projevu a spolupodílení se na plánování svých činností, čímž rozvíjí sociální, komunikativní i občanské kompetence. Děti se učí formulovat svá přání, požadavky i připomínky. Citlivou zpětnou vazbou jsou svými vychovateli korigovány a jejich reálné požadavky jsou pak následně i realizovány. Prosadit se dětem podařily některé žádosti v oblasti stravování, pořízení hraček, ale také formy trávení volného času a plánování výletů. Každé dítě mělo svůj sešit, do kterého si zapisovalo výši kapesného i výdaje, za co kapesné utratily. Bylo vypláceno motivačně, avšak kritéria pro stanovení jeho výše nebyla pro děti dostatečně přehledná.

Zákonným zástupcům jsou pravidelně poskytovány informace o dětech, aktivní snahou o komunikaci a podpoření kontaktu s biologickými rodinami se ředitelce daří zákonné zástupce v maximální míře aktivizovat, což potvrzují i případy dětí, kterým byla ústavní výchova v uplynulém období zrušena a vrátily se zpět domů nebo se alespoň zlepšila četnost návštěv rodinných příslušníků v domově. V současné době zařízení realizuje zapojení dětí do péče hostitelských rodin, děti nenásilnou formou poznávají hostitelskou rodinu na akcích pořádaných domovem, kde vznikají přirozené vzájemné sociální vazby. Zařízení zůstává v kontaktu s většinou dětí, které domov již opustily a odešly do samostatného života. Jejich zkušenosti využívají při návštěvách v domově, kdy je sdílejí se svými bývalými vychovateli a ubytovanými dětmi. Jedním z kroků k lepšímu osamostatnění dětí před dovršením jejich zletilosti byla možnost absolvovat kurz, který se cíleně věnoval získávání dalších potřebných kompetencí pro samostatný život mimo zařízení.

Závěry

Vývoj školského zařízení

- V srpnu roku 2021 byla na vedoucí pracovní místo jmenována nová ředitelka zařízení a v aktuálním školním roce 2023/2024 také nový zástupce ředitelky.
- Od minulé inspekční činnosti došlo k částečné personální obměně.
- Změnila se věková skladba dětí, aktuálně převažují děti plnící povinnou školní docházku.
- Byla ukončena spolupráce s externí psychologkou.
- Přibývá dětí s potřebou psychiatrické a psychologické péče.

Silné stránky

- Vychovatelé věnují velkou pozornost přípravě dětí na vyučování, profesnímu poradenství a podporují je v plnění školních povinností. (4.3)
- Minimální preventivní program dětského domova vychází z aktuálních potřeb dětí a je efektivně provázaný s náplní společných organizovaných volnočasových aktivit včetně enviromentálního obsahu výchovně vzdělávacího procesu. (4.2)
- Prostřednictvím fungující spolusprávy jsou děti zapojovány do plánování výchovně vzdělávacích činností a jsou tak budovány jejich demokratické hodnoty. (3.4, 4.4)

- Zařízení vhodným organizačním a režimovým nastavením jedné rodinné skupiny efektivně poskytuje individuální přístup dětem se specifickými potřebami. (6.1)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Slabé stránky (oblasti ke zlepšení)

- Hospitační činnost a další vzdělávání pedagogických pracovníků není dostatečně zaměřeno na zkvalitňování výchovně vzdělávacího procesu. Není realizována supervize. (2.1)
- Zařízení nemá navázanu systematickou spolupráci s psychologem a speciálním pedagogem (etopedem), kteří by v případě potřeby podpořili péči o děti se speciálními vzdělávacími potřebami a účinně řešili jejich aktuální problémy. (2.3)
- Prostory dětského domova nevytváří dětem dostatečně podnětné prostředí pro podporu jejich estetického a citového a rozvoje. (2.4)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Pravidelně provádět evaluaci koncepčních záměrů a přijímat konkrétní opatření k jejich efektivní realizaci.
- Zefektivnit hospitační činnost a poskytovat vychovatelům potřebnou metodickou podporu s cílem zlepšit výchovně vzdělávací proces. Systémově sjednotit veškeré záznamy o hodnocení dětí, provázat je a využít k jejich evidenci elektronický informační systém.
- Další vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřit více na oblast podpory dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Realizovat supervize k externímu hodnocení činnosti zařízení i pedagogických pracovníků.
- Zajistit pro děti pravidelnou péči psychologa a etopeda a zefektivnit spolupráci se spádovým diagnostickým ústavem, průběžně mapovat klima v zařízení a přijímat efektivní opatření.
- Více využít pozitivní motivaci v přístupech k dětem. I na menších úspěších jednotlivce budovat plán práce a plán rozvoje jednotlivců. Při pravidelném hodnocení pracovat se silnou stránkou osobnosti dítěte a zaměřit se na ni ve výchovně vzdělávacím procesu.
- Propojit do týdenního plánování rozvoj kompetencí uvedených ve školním vzdělávacím programu, individuálních potřeb z programu rozvoje jednotlivých dětí a veškeré aktivity včetně zájmových a tematických. Vést děti ke spoluúčasti na tomto plánování.
- Některé společné prostory a pokoje dětí dovybavit, zútlumit, doplnit jejich osobními věcmi a výrobky. Poskytnout jim tak osobní zónu pro lepší pocit klidu a zázemí a pokračovat v budování herních a relaxačních zón v areálu zahrady domova.
- Kritéria pro vyplácení kapesného dětem zpřehlednit a jejich hodnocení provádět průběžně a prokazatelně. Cíleně rozvíjet u dětí finanční gramotnost potřebnou pro běžný život.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školského zařízení ve lhůtě do 30 dnů od marného uplynutí lhůty pro podání připomínek k obsahu inspekční zprávy, resp. od doručení stanoviska k připomínkám, přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných inspekční činností. Tyto nedostatky jsou formulovány v části slabé stránky (oblasti ke zlepšení). Ve stejné lhůtě písemně informujte Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření, a to prostřednictvím datové schránky (g7zais9).

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Školní vzdělávací program Dětského domova Boskovice, příspěvkové organizace, Č.j. 4 008/2007-21, Spis. zn. M-07-4 008/2007-21 ze dne 29. 6. 2007
2. Koncepce rozvoje školského zařízení Dětský domov Boskovice, příspěvková organizace ze dne 1. 8. 2021
3. Roční plán výchovně vzdělávací činnosti pro školní rok 2023/2024, roční plány výchovně vzdělávací činnosti jednotlivých rodinných skupin pro školní rok 2023/2024
4. Plán a realizace dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, školní rok 2022/2023, 2023/2024
5. Hospitační záznamy ve školním roce 2022/2023, 2023/2024
6. Záznamy o uvádění nových zaměstnanců ve školním roce 2023/2024
7. Týdenní plány jednotlivých rodinných skupin ke dni inspekční činnosti
8. Vnitřní řád Dětského domova Boskovice, příspěvkové organizace, s účinností od 1. 9. 2021
9. Podklady pro zpracování výroční zprávy o činnosti DD za školní roky 2021/2022, 2022/2023
10. Zápisy z pedagogických rad a porad Dětského domova Boskovice ve školních letech 2022/2023, 2023/2024 ke dni inspekční činnosti
11. Seznam dětí a jejich rozdělení do rodinných skupin ke dni 9. 10. 2023
12. Osobní dokumentace dětí přítomných v zařízení v době inspekční činnosti (vzorek)
13. Minimální preventivní program DD Boskovice – školní rok 2023/2024
14. Záznamy ze spolusprávy dětí
15. Kniha útěků DD Boskovice
16. Programy rozvoje osobnosti dětí (vzorek)
17. Seznam zaměstnanců a personální dokumentace zaměstnanců k termínu inspekční činnosti
18. Stanovení nižšího počtu dětí v rodinné skupině č. 1 na počet 4 děti – vyjádření zřizovatele vydané 5. 12. 2023, platné do 31. 12. 2023
19. Dokumentace k hodnocení finančních podmínek, podmínek školního stravování a zajištění bezpečnosti dětí v době jejich pobytu v zařízení

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let školském zařízení, jehož se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Šárka Macháčová, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Marcela Karasová, školní inspektorka

Mgr. Marie Sponarová, školní inspektorka

16. 11. 2023